

Att utveckla studentens muntliga kommunikations- och presentationsförmåga inom nätutbildning

Limin Gu

Pedagogiska institutionen

Rapport från PUNKTUM projektet, februari 2016

Bakgrund

Under de senaste åren har omfattningen av nätbaserad utbildning ökat vid Pedagogiska institutionen, främst gäller detta fristående kurser i pedagogik där studentgrupperna omfattar 150-200 studenter. Inom nätkurserna består en stor del av undervisningen av seminarier där asynkron skriftlig kommunikation studenter emellan är centralt. Trots fördelar med asynkron skriftlig kommunikation har denna form av undervisning sina begränsningar. Studenterna har inte möjlighet att öva och träna upp färdigheten såsom att muntligt presentera och framföra sina åsikter, samt att kommentera och diskutera med varandra. Detta har även angivits i de nationella examensmålen i Högskoleförordningen (1993:100) som betonar studentens förmåga ”att muntligt och skriftligt redogöra för och diskutera information, problem och lösningar i dialog med olika grupper”.

Projektets syfte

”Det övergripande syftet med projektet är att förbättra våra nätbaserade lärandemiljöer och utveckla innovativa och kreativa undervisnings- och arbetsstrategier för att säkerställa kvaliteten och höja effektiviteten av den nätbaserade utbildningen vid Pedagogiska institutionen.”

Projektmål

”Det specifika målet med projektet är att utforma, genomföra och utvärdera en rad undervisnings- och examinationsformer som syftar till att utveckla studentens muntliga kommunikations- och presentationsförmåga, samt skapa en lärandemiljö som underlättar och stödjer interaktion mellan studenter och bidrar till ett ökat kollaborativt lärande. Genom att stärka den levande lärmiljön är vår ambition också att öka studenternas delaktighet i och motivation för sitt lärande. Vi ser dessa faktorer som avgörande för att upprätthålla en hög kvalitet i vår nätutbildning samt öka genomströmningen på våra nätbaserade kurser.”

Projektet i sin helhet går ut på att arbeta fram samt implementera tekniska lösningar och pedagogiska upplägg, samt att utarbeta stödmaterial och lärresurser för både studenter och lärare. Följande frågeställningar har behandlats inom projektet: Vilka muntliga kommunikations- och presentationsuppgifter och former är rimliga och bra för våra nätbaserade kurser för att nå målen? Vad bör vi tänka på när det gäller design, kursupplägg samt examinationsuppgifter i relation till muntliga inslag? Hur hanteras stora studentgrupper inom den begränsande tids- och resursramen som kurserna har när muntlig kommunikation ska införas? Vilket stöd och vilken support behöver lärare och studenter, inte minst tekniker?

Uppläggnings och genomförande

Projektet hade ett kick off möte den 29 januari 2015 där projektets uppläggnings och aktiviteter i relation till projektets syfte och mål diskuterades och planerades. Projektet avslutades vid ett avslutningsmöte den 13 januari 2016 där projektets utfall och resultat reflekterades och utvärderades, och nya idéer för fortsatta implementeringsaktiviteter diskuterades. Projektgruppen bestod av sex lärare och tre IT pedagoger. Docent Limin Gu fungerade som projektledaren. De lärare som har varit aktivt involverade i projektet är Elinor Adenling, Robert Holmgren, Monica Liljeström, Hanna Paulin, Anders Råde. Några andra undervisande lärare på institutionen har också varit involverade i implementeringsprocessen. IT- pedagoger som har stött projektet är

Anna Frohm, Tomas Holmgren och Monica Moritz. Projektgruppen hade flera möten under projektets gång för att diskutera, planera och utvärdera projektets arbete. Fyra 7,5 hps nätbaserade moment inom fristående kurser Pedagogik A/B valdes ut för implementering av muntliga inslag under vår- och hösttermin 2015. All undervisning har skett via Moodle som kursplattformen. Tabellen nedan ger en översikt över genomförandet av projektets arbete.

Tabell 1 Implementeringsöversikt

Tid	vt 2015	vt 2015	ht 2015	ht 2015
Kurs/moment	Lärande och undervisning 7,5 hp	Normaliseringsprocesser i pedagogiska praktiker 7,5 hp	Introduktion till pedagogik 7,5 hp	Lärande och IKT 7,5 hp
Uppgifter med muntliga inslag	Redovisning av observationsuppgift i form av ljudinspelning med Moodle inbyggda funktionen (pilotprov, examinerande men formen ej obligatorisk)	Kommunikationsuppgift i form av 5-10 min inspelande film med hjälp av någon form av inspelningsverktyg inkl. Screencast-o-Matic (examinerande och obligatorisk)	Reflektionsseminariet via Adobe Connect (examinerande och obligatorisk)	Hemtentamen "Utbildningsplan" består av två delar: muntlig och skriftlig. Den muntliga delen är i form av 5-10 min inspelande film med hjälp av inspelningsverktyg Screencast-o-Matic (examinerande och obligatorisk)
Utfall	5 studenter testade och godkända	80 studenter examinerades vid tre examinationstillfällen varav 79 fick G betyg (tvågradigt)	88 studenter deltog online seminariet och godkändes	110 studenter examinerades vid två examinationstillfällen varav 102 fick G eller VG betyg
Utvärdering och undersökning	Lärarnas reflektion	Kursutvärdering samt 10 studentintervjuer	Kursutvärdering	Kursutvärdering

Det första muntliga inslag som testats i momentet "Lärande och undervisning" (LOU, 7,5 hp) har inneburit att studenterna fått i uppgift att muntligt redovisa planering och erfarenheter av observation som datainsamlingsmetod. Denna uppgift har utformats så att studenten, med utgångspunkt i en egen vald och väl avgränsad frågeställning, planerar och genomför en observation i en pedagogisk verksamhet som hen väljer själv. Istället för att lämna in en skriftlig uppgift erbjöds möjligheten att spela in i en ljudfil (ca. 5 minuter lång) och ladda upp den på Moodle (kursplattformen). Möjligheten att ersätta den skriftliga uppgiften med ljudfilen var valbar för studenterna, vilket ledde till att det inte testades fullskaligt med hela studentgruppen. Fem studenter valde att ladda upp ljudinspelning istället för textinlägg.

Ett annat muntligt inslag som införts i momentet "Normaliseringsprocesser i pedagogiska praktiker" (NIPP, 7,5 hp) har handlat om en kommunikationsuppgift. Den är upplagd för att, med kursinnehållet som grund och med skärminspelning som metod, öva studenten på att kommunicera kunskap om innehållet till olika målgrupper. Den examinerande kommunikationsuppgiften innebär att studenten individuellt, med utgångspunkt i en egen vald del av momentets kurslitteratur, ska förbereda en 5-10 minuters muntlig presentation med hjälp av någon form av presentationsverktyg (exempelvis PDF, PPT, Prezi) och genomföra och spela in en föreläsning för en publik i egen valt fiktivt eller verkligt sammanhang med verktyget Sceencast-O-Matic. Studentens ska sedan ge skriftlig feedback på andra gruppmedlemmars presentationer, samt gemensamt diskutera erfarenheter av att jobba med uppgiften. Syftet med

uppgiften är att studenten ska få träning i att på ett för målgruppen anpassat sätt förmedla kunskaper om momentets innehåll muntligt.

Ökad psykologisk ohälsa hos barn och ungdomar.

- Socialstyrelsens statistik visar att antalet patienter hos BUP har ökat med 61% mellan år 2005 och 2010, från 23181 till 37285.
- 20000 patienter uppsöker nu vård hos BUP i Stockholm varje år.

Figur 1. Exempel på studentens muntliguppgift ”Kommunikationsuppgift” (NIPP)

Det tredje muntliga inslag som genomförts i momentet ”Introduktion till pedagogik” (ITP, första 7,5 hp moment inom Pedagogik A 30 hp) är ett gruppseminarium på reflektionsuppgiften. Syftet med seminariet är dels att studenterna ska få möjlighet att bekanta sig med varandra i studiegruppen och diskutera/jämföra och reflektera över sina lärandeprocesser och erfarenheter under momentets gång, och dels få möjlighet att testa synkron kommunikation genom verktyget Adobe Connect. Studenten fick välja en dagtid eller en kvällstid för att delta i seminariet via ett anmälningssystem. Vid de valda tidpunkterna genomförde studenterna seminariet i sin egen mindre grupp. Lärarna var inte med på seminariet, men deltagarna tog upp närvaro och gjorde en sammanfattning av seminariet som lämnades in till lärarna efteråt.

giska institutionen

Anmälan till reflektionsseminariet

Olika grupper: Alla deltagare

Visa 101 svar

Anmälan till reflektionsseminariet

Välj tid här!

24/9 Kvällstid 19.00 - 20.00

25/9 Dagtid kl 10.00 - 11.00

Spara min bokning

Svar

Alternativ för bokning	Inte ännu besvarad	24/9 Kvällstid 19.00 - 20.00	25/9 Dagtid kl 10.00 - 11.00
Antal användare	102	49	52
Användare som valt detta alternativ	Elinor Adening Nora Albasim	Joanna Nordin Zeinab Sami	Linnea Ekstrand Elin Helmersson

[Klicka här för IT-support](#)

Figur 2. Anmälningssystemet för Adobe Connect seminarium (ITP)

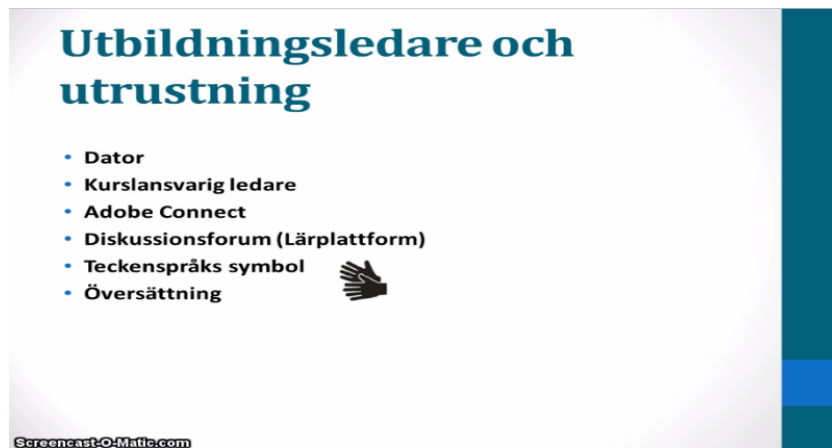
Det fjärde muntliga inslag som implementerats i momentet ”Lärande och IKT” (LIKT, 7,5 hp) är utformat som momentets examinerande hemtentamen. Hemtentamen innebär att studenten väljer bland fyra uppdrag (fallbeskrivningar) som lärarna har spelat in i form av videofilm. Vardera filmen är utformad som en beställning av en plan för en utbildningsinsatsning med stöd av IKT. Med det valda uppdraget som utgångspunkt ska studenten sedan planera och

presentera en tänkt IKT-baserad utbildningsinsats, med utgångspunkt i uppdragsgivarens beställning med stöd av de teorier och den forskning om IKT i lärandesammanhang som behandlas under momentet.

Figur 3. Videofilm om uppdraget ”Hem och skola” (LIKT)

Tentamen består av två delar: a) muntlig presentation; b) paper. Den muntliga delen innebär att studenten ska presentera sitt utbildningsupplägg i en 5-10 minuter inspelad film (skärminspelingsfilm) med verktyget Screencast-O-Matic, där hen med hjälp av visuellt stöd genom ett presentationsredskap (PPT, Prezi eller något annat) berättar om sitt förslag för uppdragsgivaren.. Filmfilerna laddades sedan upp i Office 365 (som alla studenter vid Umeå Universitet har tillgång till) och en länk postades i inlämningsforumet för hemtentamen del a. För att uppmuntra studenterna att lära av varandra erbjöds ett frivilligt bonusforum, där de som ville kunde dela med sig av länken till sin film så att medstudenterna också kunde titta och ge feedback. I hemtentamen del b, paper, redogjorde studenterna för teorier och forskning som legat till grund för det utbildningsupplägg som redogjorts för i filmen. Medan den muntliga delen fokuserade på beskrivning och presentation av utbildningsplan var syftet med paper att studenterna, med utgångspunkt i de teorier och den forskning som behandlats under momentet, argumenterar för och problematiserar deras val avseende upplägg dvs. relationen mål - aktiviteter - IKT-användning. Den muntliga uppgiften bedömdes i två grader G eller U, och det skriftliga paperet delen bedömdes i den tregradiga skalan U, G och VG.

Figur 4. Exempel på studentens muntliguppgift ”Utbildningsplan” (LIKT)

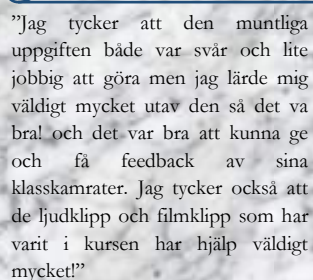
Resultat, reflektion och diskussion

Studenters lärande

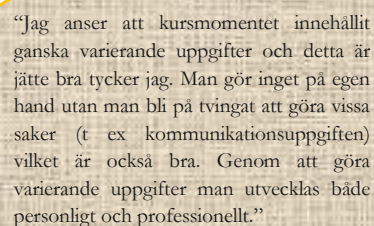
Vår målsättning är att muntliga inslag i nätundervisning ska bidra till ökade kommunikationer och interaktioner för lärande. Genom den synkrona kommunikationen är målsättningen också att skapa en ”närakänsla” för studenterna så att de får ett mer personligt bemötande samt känner sig sedda och hörda, och på det sättet understödja aktiv interaktion och kollaborativt lärande. Detta ligger i linje med vår pedagogiska grundsyn som tar sin utgångspunkt i ett sociokulturellt perspektiv på lärande dvs. att lärandet sker i interaktion mellan människor och är beroende av de kulturella förhållanden vi lever i (Säljö, 2005). Möjligheten att få se och tala med varandra synkront på de sätt som ett muntligt seminarium medger kan vara värdefullt vid starten av terminen, eftersom den merparten av interaktionen mellan studenterna under hela terminen av flexibilitetsskäl sker skriftligt och asynkront i olika forum. Detta kan bidra till ökade grupptillhörighet och öppet klimat som främjar samarbete och dialog. Efter seminariet via Adobe Connect (i Introduktion till Pedagogik, reflektionsuppgiften) uttryckte många studenter att det var roligt att kunna se sina studiekamraterna ”på riktigt”. Studenterna har även uppskattat möjligheten att öva och träna upp färdigheten att muntligt presentera och framföra sina åsikter (inte minst i kommunikationsuppgiften i Normaliseringsprocesser i Pedagogiska praktiker och den muntliga delen av hementamen i IKT och Lärande) samt inslag som inneburit att de skulle kommentera och diskutera med andra.. Det Adobe Connect-klassrum som studenterna använder vid detta seminarium har de haft möjlighet att nyttja senare under terminen om de velat träffas och diskutera med varandra där. En student har skrivit i utvärderingen:

”Trots att dessa studier skett på distans utan några träffar eller sammankomster, så är det minst lika viktigt med kommunikation. Därför tyckte jag att den muntliga uppgiften i första kursmomentet var ett bra sätt att förstå att man lär genom att kommunicera med varandra och utbyta tankar och erfarenheter. En konversation som kanske började med att man inte hade så mycket att säga till varandra, men som senare utvecklades till att bli ett samtal där alla hade en åsikt och en tanke att dela med sig under precis hela konversationen.” (Student utvärdering, ht 2015)

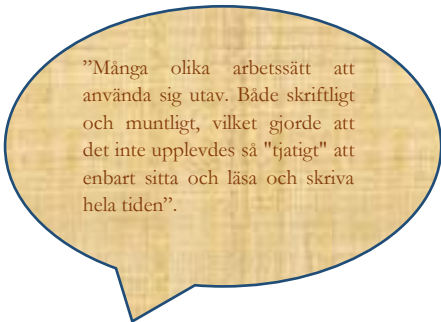
Erfarenheterna visar att majoriteten av studenter har varit mycket nöjda med de filmbaserade muntliga uppgifterna. Flera studenter har på intervjuerna, i ordinarie momentutvärdering samt genom spontan feedback uttryckt uppskattning över uppgifterna och menat att den varit rolig och givande. Några har pointerat att muntliga presentationer har fått dem att "stanna upp" och "tänka till". Vid muntliga presentationer tänkte de mer på målgrupper som de skulle kommunicera med. Andra ord som använts för att beskriva den har varit "användbar", "stimulerande" och "kreativ". Uppgifterna i form av skärminspelning film uppfattas överlag som utmanande, lärorika, varierade och "autentiska". Dessa faktorer har bidragit till ökade motivation för lärande. En överväldigande majoritet uttrycker att denna muntliga del var utmanande och svår men samtidigt mycket givande och lärorik. Mer specifikt anges att den gav utrymme för kreativitet och "verkstad", gav en känsla av autenticitet och kunskaper som ses som nyttiga inför framtida arbete och i andra sammanhang. Trots den stora mängden studenter på kursen (ca 130 aktiva) och uppgifternas relativt fria form i kombination med förhållandevis komplicerade tekniska steg så har det mesta fungerat i stort sett bra. Nedan är några citat från kursutvärderingar från olika momenten:

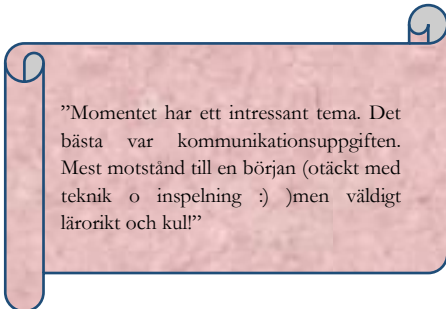
"Jag tycker att den muntliga uppgiften både var svår och lite jobbig att göra men jag lärde mig väldigt mycket utav den så det va bra! och det var bra att kunna ge och få feedback av sina klasskamrater. Jag tycker också att de ljudklipp och filmklipp som har varit i kursen har hjälpt väldigt mycket!"

"Jag anser att kursmomentet innehållit ganska varierande uppgifter och detta är jätte bra tycker jag. Man gör inget på egen hand utan man bli på tvingat att göra vissa saker (t ex kommunikationsuppgiften) vilket är också bra. Genom att göra varierande uppgifter man utvecklas både personligt och professionellt."

"Många olika arbetssätt att använda sig utav. Både skriftligt och muntligt, vilket gjorde att det inte upplevdes så "tjatigt" att enbart sitta och läsa och skriva hela tiden".

"Momentet har ett intressant tema. Det bästa var kommunikationsuppgiften. Mest motstånd till en början (otäckt med teknik o inspelning :))men väldigt lärorikt och kul!"

Tydlig målsättning och noggrann planering

Vi upplever att det är viktigt att ha ett tydligt mål för implementering av varje muntligt inslag i vår nätutbildning. Med andra ord, detta handlar om att vara övertygande om varför det används, vad som är generiskt i relation till utbildningsmålen och förväntade studieresultat (FSR), vad som är

att lyssna och se på filmer istället för att bara läsa texter. Projektgruppen har intention att fortsätta utveckla muntligt inslag i vår nätutbildning under 2016 trots projektet har avslutats.

IT-verktyg och support

Hittills har vi använt oss av några program i muntliga uppgifterna. Adobe Connect har använts för synkron kommunikation i ett reflektionsseminarium. Det har fungerat bra för de flesta studenterna, men enligt några studenter, var kvaliteten av ljudet i Adobe inte så bra, och några hade problem vid inloggningen. En vidare undersökning skulle behövas. Vid de muntliga presentationsuppgifterna har vi använt oss av presentationsverktyget Screencast-O-Matic. Programmet var obekant för en hel del studenter. Många uttryckte en rädsla i början, att om de inte trodde att de skulle klara av att hantera verktyget. Med facit i hand tycks dock det stöd i form av instruktionsfilmer om hur de kommer igång med Screencast-O-Matic och hur de laddar upp sina filmer via Office 365 ha fungerat så väl att alla studenter lyckats med uppgifterna. Vad som behöver förbättras är tidig och tydlig information om vilka utrustningar (t ex headset och webbkamera) som skulle behövas vid inspelningen. Det finns en tydlig beskrivning i kursplanen, men detta skulle även tydligas i studieguider. Det kan också vara viktigt att informera studenterna om vilka IKT-redskap som vår IT-support kan ge hjälp och stöd för om problem skulle uppstå, så att de som utnyttjar friheten att välja andra redskap än dessa vet att de själva måste lösa eventuella problem.

Projektet har fått värdefullt stöd från IT-pedagoger på institutionen. Ett flertal instruktionsfilmer har producerats som stöd för genomförande av muntliga uppgifterna. Detta underlättar både för lärarna och för studenterna. Utöver de förberedande materialen har vi också haft ”on-time” akuthjälp av IT-supporten varje gång när det uppstått något tekniskt problem. Involvering av IT-pedagoger i projektet och deras aktiv deltagande i planering och utvärdering har haft stor betydelse för implementering av projektet.

Utbildning, utveckling och forskning går hand i hand

I studentutvärderingsenkäter av de senare tre moment som har haft muntliga inslag har vi lagt till ytterligare frågorna kring deras upplevelse och synpunkter på insatsen. I samband med implementering av kommunikationsuppgift i NIPP genomfördes även en undersökning i form av studentintervjuer som syftade till att ta reda på och studera studenternas upplevelser av muntlig insats, och i så fall hur insatsen hade påverkat deras lärande och interaktioner med lärarna och medstudenter. Intervjustudien har vi gjort genom ett slumpat urval med 10 studenter som genomfört kommunikationsuppgiften på kursen ”Normaliseringsprocesser i pedagogiska praktiker” 7,5 hp, vt 2015. Av de 10 var 9 kvinnor och 1 man utav totalt 98 kvinnor och 10 män i kursen. Intervjufrågeområden har varit dels om hur det var att genomföra kommunikationsuppgiften på NIPP (Anvisningarna, det egna arbetet med presentationen, seminariet, tekniken, IT-support, kontakt med lärare, kontakt med andra studenter), och dels om vilka erfarenheter och lärdomar som kommunikationsuppgiften givit (Kunskaper, färdigheter, förhållningssätt, användbarhet till andra sammanhang, utvecklingsmöjligheter för uppgiften).

De övergripande resultaten från intervjustudien har visat att:

- Majoriteten av studenterna är positiva eller mycket positiv till uppgifterna som helhet

- Uppgifterna uppfattas som annorlunda, spännande, skönt att få prata istället för att skriva, rolig, gruppstärkande, måste tänka till
- Studenter ser positivt på att få välja innehåll och verktyg för uppgifterna
- Några studenter var lite negativa från början men blev positiva under arbetet med uppgiften. Här handlade det om stress och nervositet kopplad till att höra sin egen röst och uppgifternas tekniska karaktär. ”Jag var stressad från början eftersom jag inte är så teknisk, men sedan blev uppgiften spännande, kreativ och rolig, och jag blev väldigt positiv till uppgiften” (intervjuinformant 5)
- Några studenter hade svårt att prata inför andra, och uppgav att denna typ av uppgift var ett bättre sätt göra det på (kommunikationsuppgift).
- Grupp känslan stärktes av denna gemensamma uppgift (Adobe seminarium) och där mer personlig bild av varandra möjliggjordes, och de har fått en annan bild av distansundervisning.

Från studentintervjuer, utvärderingar och reflektionsuppgifter har vi fått en mängd av material kring studenternas upplevelser och synpunkter, vilket kan vara ett bra underlag för båda forskning och undervisning. Projektgruppen har ambitionen att skriva och publicera artiklar som baserar på de material som vi samlat in. Vi anser att studentperspektiv är mycket viktigt för framtidens utvecklingsarbete inom nätutbildningen. Vi tror också att undervisning, utveckling och forskning som går hand i hand är en nödvändig förutsättning för att säkerställa kvaliteten av utbildning och höja effektiviteten av nätbaserad utbildning.

Utmaningar och utvecklingsområden

Vid implementering av examinerande muntlig presentationsuppgift i momentet LIKT hade vi en student som var döv, vilket innebar att hen inte kunde spela in en muntlig presentation. Vi löste problem med att låta den studenten göra en skriftlig uppgift istället för muntlig, men frågan väcktes vad gäller hur vi tar hänsyn till och hanterar tillgänglighetsaspekten för studenter med funktionsnedsättningar som exempel grava syn- eller hörselskador, samt social fobi. Vi anser att det är en viktig fråga som behöver studeras och diskuteras vidare.

Erfarenheterna av projektet har lärt oss vikten av en tydlig introduktion av uppgiftens syfte, uppgifternas koppling till kursens innehåll samt vilka utrustningar som krävs. Denna typ av uppgifter kräver grundläggande kunskap och skicklighet av IT som kan vara skrämmande för många studenter som inte har erfarenheter av och självförtroende inför hantering av tekniker. En tydlig beskrivning och förklaring till olika begreppen och olika verktyg som använts är nödvändig. Det finns också ett behov av att tydliggöra att uppgiften skall kopplas till kursens innehåll, för att undvika att tekniska och kommunikationsaspekter av uppgiften tar över fokus i genomförandet av uppgiften. Studenternas kreativitet behöver också uppmuntras och utmanas i relation till denna typ av uppgift.

Trots att lärarna inte upplevt att det har varit krävande vid bedömningen kan det vara lite svårare om man vill kolla upp igen en sak i uppgiften då är man tvungen att gå genom hela uppgiften en gång till. Dessutom upplever lärarna att det är lättare med bedömning mellan G och U men svårare med bedömningskriterier för VG och G. Det finns ett behov av att klargöra

bedömningskriterier vad gäller muntliga examinationer båda inom lärarlaget och för studenterna. Diskussioner och nära samarbete inom lärarlaget krävs för att bemöta och svara på frågor från studenter, utforma uppgiftsinstruktioner och stödmaterial samt diskutera och synkronisera bedömningsgrunder.

En fråga som inte har diskuterats inom projektet är hur vi hanterar de etiska aspekterna vid hantering av ljud- och video filer som studenterna har lämnat in. Vi har inte heller fått en klarare bild av om muntliga inslagen i våra kurser har bidragit till ökade genomströmning på vår utbildning. Detta behöver studeras och analyseras från ett långvarigt perspektiv.

Spridning

Resultatet och erfarenheterna från projektet kan vara till stor nytta för andra kurser eller program vid institutionen, och andra institutioner och andra universiteten som redan bedriver alternativt ligger i startgroparna för att etablera nätutbildning. Projektets resultat kommer att presenteras vid kommande APT på institutionen under våren. Del av resultaten presenterades vid Umeå universitets universitetspedagogiska konferens 2015. Vårt bidrag som baserat på projektets resultat har blivit accepterat av NU konferens 2016. Presentation vid konferensen kommer att bidra till en nationell spridning av projektet. Publicering av artiklar som baserat på projektet kommer också att bidra till en spridning av information internationellt.